

מזכירות הממשלה

החלטה מספר 1416 של הממשלה מיום 08.05.2022.

1416. תכנית לעידוד צמיחה דמוגרפית ופיתוח כלכלי בר קיימא ביישובים באזור
הנגב המזרחי

מ ח ל י ט י ם, בהמשך להחלטות הממשלה מס' 2025 מיום 23.09.2014, מס' 917 מיום 31.12.2015, מס' 2601 מיום 09.04.2017, מס' 3741 מיום 15.04.2018, מס' 625 מיום 14.11.2021 ומס' 1325 מיום 27.3.2022 ולמדיניות הממשלה בדבר הקמת יישובים חדשים באזור הנגב המזרחי, לאשר תוכנית לעידוד צמיחה דמוגרפית ופיתוח כלכלי בר קיימא ביישובים באזור הנגב המזרחי לשנים 2022-2026, כמפורט בהחלטה זו.

מטרת ההחלטה:

עידוד צמיחה דמוגרפית וכלכלית בת קיימא ביישובים באזור הנגב המזרחי, פיתוחם לטובת מימוש פוטנציאל קליטת האוכלוסייה בהם וחיזוקם כעוגן מרחבי אטרקטיבי שיספק שירותים ליישובים החדשים שבתכנון.

יעדים:

1. חיזוק רשויות ההחלטה כהגדרתן להלן, ועידוד הצמיחה הדמוגרפית בהן, בין היתר באמצעות חיזוק המענה המוניציפלי לתושבים המתגוררים בהן ולטובת עידוד קליטת אוכלוסייה נוספת:

א. פיתוח תשתיות וכלי סיוע תומכים צמיחה דמוגרפית.

ב. חיזוק השדרה הניהולית וההון האנושי ברשויות המקומיות.

ג. שיפור הביטחון האישי.

2. פיתוח הכלכלה המקומית והאזורית לצורך יצירת מקומות תעסוקה וגיוון אפשרויות התעסוקה לטובת משיכת אוכלוסייה:

- א. פיתוח תחום התיירות.
- ב. קידום תעסוקה – תמיכה בתעשייה, עידוד עסקים קטנים.
- ג. תמיכה בחדשנות, מדע, מחקר ופיתוח.
3. שיפור איכות החיים וצמצום פערים לצורך מענה לאוכלוסייה הקיימת ולעידוד ומשיכת אוכלוסייה חדשה לאזור הנגב המזרחי:
- א. פיתוח בר קיימא של המרחב הציבורי ומשאבי הטבע.
- ב. פיתוח תשתיות אזוריות.
- ג. מתן כלי סיוע בתחומי הרווחה.
- ד. חיזוק תשתיות תומכות קליטת עלייה.
4. חיזוק אשכול רשויות נגב מזרחי כיישות אזורית, בעלת ראייה ומוטת שליטה מרחבית עבור הרשויות החברות בו.

הגדרות:

"אשכול רשויות נגב מזרחי" – כהגדרתו בצו איגודי ערים (אשכול רשויות נגב מזרחי), התשע"ט-2018 מתוקף חוק איגודי ערים, התשט"ו-1955*.

"רשויות ההחלטה" – ערד, דימונה, מצפה רמון וירוחם.

"שנות התוכנית" – 2022-2026 (כולל).

*בהחלטה זו ניתנים מספר כלי סיוע לאשכול רשויות נגב מזרחי, יובהר כי כלי סיוע אלו יינתנו עבור האשכול לכלל הרשויות החברות בו, לרבות יישובי הבדואים והמועצות האזוריות.

בהתאם לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 בנושא אזורי עדיפות לאומית, מוכרזות רשויות ההחלטה כיישובים בעלי עדיפות לאומית לעניין החלטה זו ולטובת כלי הסיוע המנויים בה, ובנוסף מוכרז אשכול רשויות נגב מזרחי כבעל עדיפות לאומית לטובת כלי הסיוע הניתנים לו כאמור בהחלטה, וזאת מהשיקולים המפורטים בהחלטה.

בנוסף, נכללים במסגרת החלטה זו כלי סיוע הנסמכים על שיקולים מקצועיים הנוגעים לרשויות ההחלטה וכן על תפקידן כעוגן מרחבי במרחב

אשכול הנגב המזרחי כמפורט בסעיפים 1(ג), 1(ד), 1(ה), 1(י), 4(ב), 4(ג), 5(ג), 5(ד), 6(א), 11(ב), 12(א), 13(ב) ו-13(ג) שלהלן.

1. תשתיות תומכות צמיחה דמוגרפית וחיזוק מוניציפלי -

א. להנחות את משרד הפנים לגבש תכנית פעולה להקמתה ולהפעלתה של מנהלת ייעודית באשכול רשויות נגב מזרחי אשר תכלול מיקוד, מיפוי וייזום פרויקטים אזוריים, לרבות תכנון ופיתוח מרחבי ויתר תחומי הפעילות הנגזרים מגודלו הגיאוגרפי של האשכול וזאת בכפוף למילוי התנאים בקשר לכך על-פי חוק איגודי ערים, התשט"ו-1955 ובכפוף לסמכויות האשכול עפ"י דין. לצורך יישום סעיף זה, יקצה משרד הפנים מתקציבו לאשכול בפריסה שווה בין השנים 2022-2026 סך של 17 מלש"ח: 3 מלש"ח לטובת תכנון, הקמה ותפעול של מנהלת ייעודית כאמור באשכול ו-14 מלש"ח לקידום פרויקטים במיקוד פיתוח כלכלי אזורי בהתאם לתבחינים שייקבעו על ידי משרד הפנים. בנוסף, יקצה משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה לאשכול רשויות נגב מזרחי 1 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2023-2025 לטובת קידום מו"פ יישומי במיקוד פיתוח כלכלי-אזורי ובכפוף לכל דין, ומשרד הפנים יקצה תקציב נוסף בסך 1 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2023-2025 לאשכול רשויות נגב מזרחי לאותה מטרה, כאשר התבחינים לעניין זה ותקצוב הפרויקטים ייקבעו במשותף בין המשרדים.

ב. קידום תכנון מפורט – להנחות את רשות מקרקעי ישראל, משרד הבינוי והשיכון ומנהל התכנון במשרד הפנים להעמיד צוותי תכנון לקידום תכנון מפורט, אשר יאפשר צמיחה דמוגרפית משמעותית ברשויות ההחלטה באמצעות הוספת יחידות דיור, וכן להנחות את רשות מקרקעי ישראל להעמיד צוותי תכנון ולקדם תכנון סטטוטורי לפיתוח תעסוקה, תעשייה, תירות ותכנון תשתיות תומכות. לצורך כך יקצו רשות מקרקעי ישראל ומשרד הבינוי והשיכון מתקציבם עד 3 מלש"ח (1.5 מלש"ח כל אחד) בפריסה שווה בין השנים 2022-2026.

ג. הממשלה רושמת לפנייה את הודעת משרד הבינוי והשיכון בדבר הכוונה לקדם חתימת הסכם גג מול עיריית ערד לצורך קידום תכנית לעיבוי דמוגרפי בעיר, וכי יפעל לאשר בוועדה לתכנון ופיתוח להעמיד בשנת 2022 קדם מימון לצורך פיתוח תשתיות ומבני ציבור בעיר בכפוף לשיווק יח"ד.

ד. הממשלה רושמת לפנייה את הודעת רשות מקרקעי ישראל בדבר הכוונה לחתום מול מועצה מקומית ירוחם על הסכם-גג. במסגרת הסכם הגג מתחמים אשר תוכננו ופותחו על ידי משרד הבינוי והשיכון ימשיכו להיות מפותחים על ידיו.

ה. להנחות את משרד הבינוי והשיכון להקצות מתקציבו 1 מלש"ח מהעמסה על תשתיות בפריסה שווה בין השנים 2022-2026 עבור פרסום, מיתוג והסברה לעידוד צמיחה דמוגרפית ביישוב מצפה רמון.

ו. קידום תכנון אזורי – להנחות את משרד הבינוי והשיכון להקצות 3 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2022-2024 לטובת השלמת תוכנית אב אזורית לאשכול רשויות נגב מזרחי. לצורך כך יקצה משרד האוצר 1 מלש"ח בשנת 2022 למשרד הבינוי והשיכון.

ז. להנחות את מערך הדיגיטל הלאומי לפעול לשיפור רמת האוריינות הדיגיטלית בקרב תושבי רשויות ההחלטה. לצורך כך יקצה המערך מתקציבו לביצוע פעילות לשיפור רמת האוריינות כאמור 1.8 מלש"ח מתקציב הפעילות הקיים בפריסה שווה בין השנים 2022-2024. התקציב יוקצה בהתאם לתבחינים שייקבעו על ידי מערך הדיגיטל הלאומי ובהתחשב, בין היתר, באשכול החברתי-כלכלי של הרשות המקומית ובגודל הרשות.

ח. חיזוק והעצמת רשויות ההחלטה ותגבור מענקי פיתוח – להטיל על משרד הפנים להקצות סך של 44 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2023-2026 לטובת תוכנית לחיזוק והעצמת רשויות ההחלטה, תוך התחשבות באשכול החברתי-כלכלי של הרשות המקומית. התוכנית תתייחס בין היתר לנושאים הבאים, ובלבד שלא יהיה בכך כפל תקצוב לתכניות ולפרויקטים המתוקצבים עפ"י החלטה זו:

1. פיתוח כלכלי, פיתוח אזורי ;

2. שיפוץ והנגשת מבני ציבור ;

3. קידום תוכניות מפורטות ;

4. הקמת מרכזי קליטה.

לצורך כך יקצה משרד האוצר למשרד הפנים תקציב בסך 40 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2023-2026. ההיקף הכספי של ההקצאה לכל רשות ייקבע על ידי משרד הפנים ואגף התקציבים במשרד האוצר, בהתאם לתוכנית האמורה על פי שיקולים מקצועיים, ויכלול, בין השאר, התייחסות לאשכול החברתי-כלכלי של הרשות ולמספר התושבים בה. התקציבים יוקצו לרשויות ההחלטה בכפוף לכללים החלים ולהליכי אישור תקציב בלתי רגיל (תב"ר), כמפורט בנוהלי משרד הפנים.

ט. להטיל על המשרד לביטחון הפנים, באמצעות הרשות הלאומית לביטחון קהילתי, לפעול להרחבת תוכניות הרשות הלאומית לביטחון קהילתי ברשויות ההחלטה או בחלקן, בדגש על הרחבת המערכים הטכנולוגיים למניעת אלימות, בהתאם למיפוי צרכים ותבחינים שיגובשו בנושא על ידי הרשות הלאומית לביטחון קהילתי. לצורך כך יקצה המשרד לביטחון הפנים לרשויות ההחלטה הרלוונטיות, באמצעות הרשות הלאומית לביטחון קהילתי, סך של 1.65 מיליון ₪, וכן יקצה משרד האוצר סך של 1.35 מלש"ח, בפריסה שווה על פני השנים 2022-2026. יובהר כי התקציב האמור יוקצה בנוסף לתקציב הבסיס המוקצה לרשויות המקומיות הרלוונטיות לצורך יישום תוכניות הרשות בתחומן וללא השתתפות עצמית מצידן.

י. כדי לשפר את הכיסוי הסלולרי ואיכות השירות הסלולרי בישראל ובנגב בפרט, להנחות את משרד התקשורת ומשרד האוצר לגבש המלצה לעניין מודל שווי התדירים בישראל ובמסגרת זו לבחון מנגנוני תמרוץ שיביאו לשדרוג מערך הקליטה ואיכות השירות של רשתות הסלולר בישראל ולהגברת אכיפה ופיקוח בהיבטים אלה.

2. תיירות – להנחות את משרד התיירות לפעול כדלקמן:

א. להקצות מתקציבו 10 מלש"ח בפריסה שווה לשנים 2023-2024 לטובת מתן מענקים על פי החוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959, לצורך עידוד הקמה והרחבה של בתי מלון ברשויות ההחלטה וכן לצורך השבה והסבה של מבנים לבתי מלון ברשויות ההחלטה באופן שיביא לתוספת חדרי אירוח לאזור. מובהר כי המענקים ינתנו בהתאם ובכפוף לנוהלי מנהלת ההשקעות בתיירות, בהתאם לשיקולים המקצועיים של משרד התיירות ועל בסיס מקורות משרד התיירות.

ב. להקצות עבור רשויות ההחלטה לפי הצורך ועד להיקף שעות הייעוץ המקסימלי (300 שעות), במסגרת נוהל "תורבו" – נוהל חממות תיירות של משרד התיירות, במימון מלא של המשרד, וזאת לשם סיוע לקידום תכניות תיירותיות באזורי ההחלטה, והכול בהתאם לשיקולים המקצועיים של משרד התיירות.

ג. להקצות מתקציבו סך של 15 מלש"ח מתקציבו, בפריסה שווה לשנים 2022-2025, לצורך קידום פרויקטים תשתיתיים תיירותיים אשר יתבססו וישתלבו עם תוכנית המוצר הדרומי ברשויות ההחלטה, שמשרד התיירות מוביל, אם וככל שתאושר התוכנית. ההקצאה תהא בהתאם לנוהלי המשרד, בשים לב לזמינותם של הפרויקטים המוצעים לביצוע ובהתאם לשיקולים המקצועיים של משרד התיירות.

3. **קליטת עלייה** – להנחות את המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל להקצות 4 מלש"ח מתקציבו בפריסה שווה בין השנים 2022-2024 עבור הקמת "בית עולה" או התאמת מבנה קיים לצורך כך, בערד, לטובת חיזוק אוכלוסיית העולים המתגוררת באזור הנגב המזרחי ושילובם בקהילה וסיוע בקליטת עלייה.

4. **קיימות וסביבה** –

א. כלכלה מעגלית – להנחות את המשרד להגנת הסביבה לפנות להנהלת הקרן לשמירת הניקיון (להלן: הקרן) בבקשה כי תבחן, בכפוף לחוק לשמירת הניקיון, התשמ"ד-1984 והתקנות שעל פיו, להקצות לאשכול רשויות נגב מזרחי סכום של עד 0.5 מלש"ח בשנת 2022, עבור הכנת תוכנית כלכלה מעגלית אזורית לאשכול, בהלימה עם התוכנית האסטרטגית לכלכלה מעגלית של המשרד להגנת הסביבה ובהתייעצות עם משרד הכלכלה והתעשייה ובנוגע לכלל זרמי הפסולת (לרבות פסולת עירונית ופסולת בניין), ולהקצות סכום של עד 7 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2023-2026 עבור יישום התוכנית. הכול בהתאם להחלטת הקרן לשמירת הניקיון ובתנאים שייקבעו על ידיה.

ב. פיתוח אגם ירוחם – להנחות את יו"ר הקרן לשמירה על שטחים פתוחים להביא בפני הנהלת הקרן הצעת החלטה לתקצוב תוכנית לפיתוח אגם ירוחם בסך כולל של 5 מלש"ח בפריסה שווה בשנים 2023-2026. בכפוף להגשת בקשות למיזמים אשר ייבחנו ויתקצבו בהתאם לתבחינים והנהלים שעל-פיהם פועלת הקרן.

ג. שיקום ופיתוח נחל דימונה – להנחות את יו"ר הקרן לשמירה על שטחים פתוחים להביא בפני הנהלת הקרן הצעת החלטה לתקצוב תוכנית לשיקום נחל דימונה בסך כולל של 7 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2022-2026 בכפוף להגשת בקשות למיזמים אשר ייבחנו ויתקצבו בהתאם לתבחינים והנהלים שעל-פיהם פועלת הקרן.

ד. להנחות את הרשות הממשלתית למים ולביוב (להלן: "רשות המים") לתקצב את התוכנית לחיבור והעברת עודפי קולחים ממט"ש שוקת למאגר נבטים ואת התוכנית לחיבור מט"ש דימונה לירוחם. תקצוב הפרויקטים לא יפחת מסך של 17.5 מלש"ח במשך שנות התוכנית ממקורות רשות המים בהרשאה להתחייב. בנוסף, משרד האוצר יקצה 5 מלש"ח לתוכנית החיבור מט"ש שוקת למאגר נבטים. התקציבים כאמור יוקצו ויועברו בהתאם לנוהלי רשות המים.

5. תחבורה –

א. להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים (להלן – התחבורה) לפעול להשלמת התכנון וליישום תוכניות התחבורה הציבורית ברשויות ההחלטה וזאת בהתאם לצורכי הפיתוח הנוכחיים והעתידיים.

ב. שבילי אופניים – להנחות את משרד התחבורה להקצות עד 15 מלש"ח מתקציבו לאשכול רשויות הנגב המזרחי בפריסה שווה בין השנים 2022-2026 לפריסת רשת שבילי אופניים, לפי כל דין, ברשויות ההחלטה, על בסיס ראייה מתכללת של מרחב האשכול, בהתאם לתעדוף ולכללי משרד התחבורה ונוהליו על מנת לתמוך בתנועות יוממות ובחיבור למערכות הסעת המונים.

ג. להנחות את משרד התחבורה להקצות 15 מלש"ח בפריסה שווה בשנים 2022-2026 לטובת תכנון וביצוע של פרויקטי כביש עירוניים, לרבות הצרה והסדרת כבישים במרכז המועצה המקומית ירוחם תוך מתן דגש על הוספת שבילי אופניים, תחנות אוטובוס, העדפת תחבורה ציבורית והגברת בטיחות משתמשי הדרך. לצורך כך יקצה משרד האוצר למשרד התחבורה תקציב בסך של 7 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2022-2026. התקציב יוקצה בכפוף לתקצוב הסלים העירוניים על ידי משרד האוצר ולהצגת תוכנית ביצוע מפורטת על ידי הרשות המקומית ובהתאם לכללי ונוהלי המשרד.

ד. להנחות את משרד התחבורה להקצות 20 מלש"ח בפריסה שווה בשנים 2022-2026 לטובת תכנון וביצוע של פרויקטי כביש עירוניים, לרבות הצרה והסדרת כבישים במרכז העיר ערד, תוך מתן דגש על הוספת שבילי אופניים, תחנות אוטובוס, העדפת תחבורה ציבורית והגברת בטיחות משתמשי הדרך ולרבות השלמות פיתוח נדרשות בציר 3199 במקטע שבין בית העלמין ערד והחיבור לעיר. לצורך כך יקצה משרד האוצר למשרד התחבורה תקציב בסך 12 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2022-2026. התקציב יוקצה בכפוף לתקצוב הסלים העירוניים על ידי משרד האוצר ולהצגת תכנית ביצוע מפורטת על ידי הרשות המקומית ובהתאם לכללי המשרד ולנוהליו.

6. חינוך והשכלה –

א. פינוי שפת מכתש – בהמשך להחלטת הממשלה מס' 917 מיום 14.12.2015, להטיל על המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל, בשיתוף משרד החינוך, רשות מקרקעי ישראל והרשות המקומית מצפה רמון, לרכז את הפעילות להעתקת פעילות המוסד החינוכי הנמצא על שפת המכתש אל מתחם חליפי בתוך מצפה רמון, בכפוף לאישור מוסדות התכנון המוסמכים. התקציבים כדלקמן יוקצו בכפוף להתחייבות הרשות להקצות ממקורותיה את התקציב הנדרש להשלמת הפרויקט במלואו על פי התכנון הקיים לא יאוחר מ-12 חודשים ממועד אישור החלטה זו.

1. הממשלה רושמת לפניה את הודעת משרד החינוך כי הוקצה תקציב הרשאה להתחייב בסך 9.5 מלש"ח עבור הקמת מבנה בית ספר חלופי וזאת בהתאם לנוהלי מנהל הפיתוח במשרד החינוך.

2. להנחות את המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל להקצות מתקציבו 7.2 מלש"ח בשנת 2023 לטובת בניין חדר אוכל, מטבח ומשרדים אשר ישמשו את המוסד החינוכי במיקומו החדש.

ב. משרד החינוך יקצה סך של עד 3 מלש"ח בחלוקה שווה על פני השנים 2024-2026, לטובת תגבור מגמות טכנולוגיות עילית בחינוך העל יסודי ברשויות ההחלטה.

ג. משרד החינוך יקצה סך של עד 3 מלש"ח בחלוקה שווה על פני השנים 2024-2026 לטובת הצטיידות טכנולוגית עבור המגמות האמורות בסעיף 6(ב).

7. **צמצום הפערים בשירותי בריאות, רפואה ורווחה –**

א. להנחות את משרד האוצר להקצות למשרד הבריאות 7.35 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2022-2026 לטובת הקמה ושדרוג של מכונים ויחידות להתפתחות הילד ברשויות ההחלטה הנותנים שירותים לגיל הרך והוריהם ולטובת חיזוק כוח האדם המקצועי הרפואי (טיפול מקצועות הבריאות, וטיפולים פסיכו-סוציאליים). לגבי עניינים שבתחום סמכותו של הממונה על השכר והסכמי עבודה במשרד האוצר, הקצאת הכספים לטובת חיזוק כוח האדם כאמור תיקבע בהסכמה עמו.

ב. להנחות את משרד הרווחה והביטחון חברתי להקצות לתוכנית "360" 300 אלש"ח בשנה, למשך 5 שנים (1.5 מלש"ח סה"כ) לטובת הפעלת סל תכניות ברשויות ההחלטה.

ג. להנחות את משרד הרווחה והביטחון חברתי להפעיל תכנית מית"ר בהתאם למודל העבודה של משרד הרווחה והביטחון חברתי ברשויות ההחלטה. לצורך כך יקצה משרד הרווחה והביטחון חברתי 2.25 מלש"ח מתקציבו בפריסה שווה בין השנים 2023-2025. לצורך כך יקצה משרד האוצר 0.25 מלש"ח למשרד הרווחה והביטחון חברתי בפריסה שווה בין השנים 2023-2025. ההיקף הכספי של ההקצאה לכל רשות ייקבע על ידי משרד הרווחה והביטחון חברתי תוך התייחסות לאשכול חברתי-כלכלי של הרשויות ובהתאם לנהלים המקובלים.

ד. להנחות את משרד הרווחה והביטחון חברתי לתגבר את רשויות ההחלטה בתוכנית הלאומית לצעירים וצעירות במצבי סיכון "יתד", לצורך כך יקצה משרד הרווחה והביטחון חברתי 2 מלש"ח מתקציבו בפריסה שווה בין השנים 2022-2026.

ה. להנחות את משרד הרווחה והביטחון חברתי להקצות עד 3 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2022-2023 לטובת התאמת מעון יום שיקומי באחת מרשויות ההחלטה על פי שיקולים מקצועיים. לצורך כך יעביר משרד האוצר למשרד הרווחה והביטחון חברתי תקציב בסך 2 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2022-2023.

התקציב יועבר בכפוף לאיתור מבנה זמין באחת מרשויות ההחלטה ובכפוף לנוהלי משרד הרווחה והביטחון החברתי

ו. להנחות את משרד הרווחה והביטחון החברתי להקצות 1 מלש"ח עבור תוכניות תמיכה באזרחים ותיקים ברשויות ההחלטה בפריסה שווה לאורך שנות התוכנית. לצורך כך יעביר משרד האוצר למשרד הרווחה והביטחון החברתי תקציב בסך 0.5 מלש"ח בפריסה שווה לאורך שנות התוכנית.

8. תעסוקה ופיתוח כלכלי –

א. להנחות את הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד הכלכלה והתעשייה לפעול לעידוד, לקידום ולפיתוח עסקים קטנים ובינוניים ברשויות ההחלטה, לרבות באמצעות מאיץ עסקי. לצורך כך יוקצו על ידי משרד הכלכלה והתעשייה 7.6 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2023-2026. לצורך כך יקצה משרד האוצר תקציב בסך 2.8 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2023-2026. יישום סעיף זה יבוצע בהתאם לנוהלי הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים.

ב. משיכת מעסיקים בשכר גבוה – להנחות את הרשות להשקעות ולפיתוח התעשייה והכלכלה במשרד הכלכלה והתעשייה (להלן: רשות ההשקעות) להקצות 9.5 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2022-2026 לבקשות מרשויות ההחלטה במסגרת הוראת מנכ"ל 4.18 (שכר גבוה), מהם 5 מלש"ח מתקציב משרד הכלכלה והתעשייה ו-4.5 מלש"ח בפריסה שווה שיועבר ממשרד האוצר למשרד הכלכלה והתעשייה. בהיעדר ניצול תקציבי, יוקצה חלק התקציב של משרד הכלכלה והתעשייה ליתר הבקשות שיתקבלו באותה שנה.

ג. להנחות את רשות ההשקעות, זרוע העבודה ואגף התקציבים במשרד האוצר לבחון עד לתום שנת 2022 באופן רוחבי את הצורך בהתאמה או בגיבוש כלי סיוע של משרד הכלכלה והתעשייה לעידוד המשרות בשכר גבוה באזורים פריפריאליים, לרבות באמצעות ביצוע "פיילוט" לקידום עבודה מרחוק. הצוות יגבש את מסקנותיו בתוך 150 ימים. משרד הכלכלה והתעשייה בהסכמת משרד האוצר יהיה רשאי להסיט תקציב מסעיף ב' לצורך יישום סעיף זה ככל שיעלו ממצאים מהבחינה בעלי משמעות תקציבית.

ד. לשם הטמעת חדשנות ועידוד הצמיחה והתחרותיות, להטיל על רשות ההשקעות להקצות תקציב למפעלים ברשויות ההחלטה שאינם זכאים לסיוע לפי החוק לעידוד השקעות הון,

התשי"ט-1959 (להלן - החוק לעידוד השקעות הון), במסלולים שתפעיל רשות ההשקעות, המיועדים להשקעות הוניות. לצורך כך יוקצה סך של 13 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2022-2026, 8 מלש"ח מתקציב משרד הכלכלה והתעשייה ו-5 מלש"ח כתקציב שיעביר משרד האוצר למשרד הכלכלה והתעשייה. בהיעדר ניצול תקציבי יוקצה חלק התקציב של משרד הכלכלה והתעשייה ליתר הבקשות שיתקבלו באותה שנה באותם המסלולים ככל שהמסלולים יאפשרו זאת.

ה. להנחות את מינהל סחר חוץ במשרד הכלכלה והתעשייה לפעול לטובת מתן כלי סיוע לעידוד השיווק לחו"ל לתאגידים מרשויות ההחלטה. לצורך יישום סעיף זה יקצה משרד הכלכלה והתעשייה מתקציבו הקיים לעידוד היצוא 5 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2022-2026. בהיעדר ניצול תקציבי, יוקצה התקציב האמור ליתר הבקשות שהתקבלו באותה השנה.

ו. לאור אתגרי משיכת עסקים בשכר גבוה לרשויות ההחלטה, להקים צוות בראשות משרד הכלכלה והתעשייה ובשיתוף זרוע העבודה, רשות מקרקעי ישראל, מנהל התכנון ואגף התקציבים במשרד האוצר, שיבחן המלצות רגולטוריות וסטטוטוריות לטובת הסרת חסמים להגעת עסקים בפריזון גבוה. הצוות יגיש את המלצותיו בתוך 180 ימים ממועד החלטה זו.

ז. השקעות אימפקט - להנחות את מנכ"לית משרד ראש הממשלה החליפי לעמוד בראש צוות בין-משרדי, שמטרתו למשוך השקעות, לרבות השקעות זרות עם תשואה חברתית או סביבתית מדידה, לצד תשואה כלכלית (להלן: "השקעת אימפקט") לרשויות ההחלטה.

בצוות יהיו חברים המנהלים הכלליים או נציגים מטעמם של משרד ראש הממשלה, משרד הכלכלה והתעשייה, משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה, רשות החדשנות, משרד המשפטים, החשב הכללי והממונה על התקציבים במשרד האוצר. נציגי משרדי ממשלה ואנשי מקצוע נוספים יזומנו לדיוני הצוות בהתאם לנושאים הרלוונטיים להם ועל פי צורך.

המלצות הצוות יגובשו בתוך 120 יום ממועד החלטה זו תוך התייחסות לנושאים הבאים:

מזכירות הממשלה

1. סקירה בין-לאומית של כלים מרכזיים המשמשים להגדרה ולמדידה של השקעות אימפקט ופרקטיקות מקובלות בעולם.
2. זיהוי פוטנציאל למנופי צמיחה כלכלית מכלילה בת קיימא ברשויות ההחלטה.
3. כתיבת תוכנית עבודה עם יעדים ומדדים ברורים, לתמיכה במנופי צמיחה אלו.
4. יצירת כלי מדידה שמטרתו הערכת התשואה הכוללת, לרבות שיקולים כלכליים, חברתיים וסביבתיים של מנופי הצמיחה שייקבעו.
5. ניתוח עלות-תועלת של מנופי הצמיחה שייקבעו.
6. בחינת כלי סיוע נוספים למשיכת השקעות אימפקט.
7. המלצה שתובא לאישור הממשלה על פיילוט בדומה לפרויקט אימפקט ברשויות ההחלטה, לפי העניין.
- ח. להנחות את המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל להקצות 17 מלש"ח, מתוכם 10 מלש"ח ממקורות המשרד, בפריסה שווה בין השנים 2022-2024 ו-7 מלש"ח שיעביר משרד האוצר, בפריסה בין השנים 2022-2024 לתמיכה בהקמת מרכז "החדשנות" באחת מרשויות ההחלטה, על-פי שיקולים מקצועיים לטובת ייסוד מבנה שבו יתקיימו בין היתר הכשרות מקצועיות לתעשייה, חללי עבודה משותפים ומבנה למרכז הצעירים. הקצאת התקציב תיעשה בכפוף לתכנית שתוצג ושתאושר על ידי המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל, בכפוף להעמדת תקציב השתתפות (מאצינג) בגובה 8 מלש"ח מצד הרשות המקומית. הפעלת הכשרות מקצועיות במרכז תיעשה בכפוף לתיאום עם זרוע העבודה במשרד הכלכלה והתעשייה. יובהר כי כל עלות מעבר לסך של 25 מלש"ח תמומן על ידי הרשות המקומית.
- ט. בהמשך לסעיף 4(ב) בהחלטה מס' 3741 מיום 15.04.2018 שתוקן בסעיף ב' כפי שתוקן בהחלטת הממשלה מס' 1110 מיום 03.02.2022, להנחות את המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל להקצות 1.5 מלש"ח מתקציבו לתמיכה בין השנים 2023-2024 לטובת סיום ייסודו של מבנה משרדים להשכרה לחברות הייטק וטכנולוגיה בירוחם. יובהר כי התקציב יוקצה בכפוף להעמדת

תקציב השתתפות עצמית (מאצינג) בגובה 4.5 מלש"ח מצד הרשות המקומית לטובת השלמת הפרויקט.

9. חקלאות -

א. להנחות את משרד החקלאות ופיתוח הכפר להקצות, באמצעות מנהלת ההשקעות במשרד, עד 440 אלש"ח מתקציבו בשנת 2023, למבקשים מרשויות ההחלטה שיימצאו זכאים לתמיכה במסגרת נוהל תמיכה שיפרסם המשרד לטובת רישות שטחים חקלאיים בצנרת מים מראש השטח, בהיקף של עד 800 דונם.

ב. להנחות את משרד החקלאות ופיתוח הכפר להקצות, באמצעות מנהלת ההשקעות במשרד, עד 1 מלש"ח למבקשים מרשויות ההחלטה שיימצאו זכאים לתמיכה במסגרת נוהלי תמיכה שיפרסם המשרד, לטובת תמיכה בבתי צמיחה ומטעים. לצורך כך יקצה משרד החקלאות ופיתוח הכפר עד 500 אלש"ח מתקציבו בשנת 2023 ו-500 אלש"ח תקציב שיועבר ממשרד האוצר למשרד החקלאות ופיתוח הכפר.

ג. להטיל על מנכ"לית משרד החקלאות ופיתוח הכפר להקים צוות בין-משרדי, בראשות נציג מנכ"ל רשות מקרקעי ישראל יחד עם נציג מנכ"לית משרד החקלאות ופיתוח הכפר בהשתתפות נציגים ממשרד הכלכלה והתעשייה ומנהל התכנון במשרד הפנים, אשר מטרתו לבחון ולהציע תוכנית עבודה לצורך איתור לפחות שני מתחמים ברשויות ההחלטה, לפי שיקולים מקצועיים, לצורך הקמת מתקנים לייצור חקלאי בשיטות מתקדמות, לרבות חקלאות ורטיקלית, חקלאות הידרופונית, גידולים חדשניים וכדומה. הצוות יסיים את עבודתו ויגיש את המלצותיו לשר החקלאות ופיתוח הכפר בתוך 90 יום.

10. **זרוע העבודה** – להמשיך ולהרחיב את פעילות זרוע העבודה לקידום התעסוקה והעלאת הפרייה ברשויות ההחלטה באופן הבא:

א. המשך והרחבת פעילות מרכז הכוון תעסוקתי בירוחם אשר ישמש מרכז אזורי, כך שיוכל לטפל ביותר משתתפים ולסייע בידם בכניסה לשוק העבודה ובקידום תעסוקתי ובחינת הקמת מרכז נוסף באחת מרשויות ההחלטה על פי שיקולים מקצועיים. לצורך כך זרוע העבודה תעמיד 3 מלש"ח מתקציבה בפריסה שווה בין השנים 2022-2023.

ב. הרחבת תוכנית לקידום תעסוקת צעירים הפועלת בדרום הארץ - זרוע העבודה תעמיד במסגרת התוכנית עבור רשויות ההחלטה עד 3.5 מלש"ח מתקציבה בפריסה שווה בין השנים 2022-2023.

ג. תגבור הכשרות מקצועיות במגוון מסלולי הכשרה, לרבות שוברים ומסלולים עם מעסיקים ברשויות ההחלטה. זרוע העבודה תעמיד עד 16 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2022-2026 ומתוכם משרד האוצר יעביר לזרוע העבודה תקציב בסך של עד 2.75 מלש"ח בפריסה שווה בשנים 2022-2026.

11. פנאי, תרבות וחיזוק קהילתי -

א. להנחות את המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל להקצות מתקציבו תקציב ייעודי בסך 1.5 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2023-2025 לתמיכה במרכזי הצעירים ברשויות ההחלטה לטובת גיבוש תוכניות לפיתוח כלכלי ולתעסוקת צעירים. התקציב יחולק על פי תבחינים שיאושרו על ידי ועדת התמיכות המשרדית של המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל. התקציב יהיה בנוסף לתקציב הניתן למרכזי צעירים במסגרת הקול קורא השנתי המפורסם על ידי המשרד.

ב. להנחות את המשרד לשוויון חברתי להקצות מתקציבו 2.73 מלש"ח בין השנים 2022-2025 לרשויות ההחלטה לטובת קידום תוכנית מעורבות חברתית של צעירים למען הקהילה, הכול בכפוף לכללים שנקבעו במסגרת הקול קורא בנושא שהמשרד פרסם ובכלל זה לנוהלי העבודה שייקבעו על ידי גורמי המקצוע במשרד ובכפוף לחתימה על הסכמים בין המשרד לבין כל אחת מרשויות ההחלטה.

ג. להנחות את המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל להקצות 500 אלש"ח מתקציבו בפריסה שווה בין השנים 2022-2023 לטובת ביצוע בדיקת היתכנות להקמת מרכז ספורט רב תכליתי באחת מרשויות ההחלטה על פי שיקולים מקצועיים, תוך התחשבות באשכול החברתי-כלכלי של הרשויות המקומיות.

12. מדע, טכנולוגיה ומו"פ -

לרשום את הודעת שרת החדשנות, המדע והטכנולוגיה כי בכוונת משרדה להקצות מתקציבו עד 2 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2023-2026 לטובת הפעלת תוכניות חינוכיות בלתי פורמאליות בתחומי

המדע, הטכנולוגיה והחלל עבור רשויות ההחלטה, בהתאם לכללים שייקבעו לעניין זה, בכפוף לכל דין ובתיאום עם משרד החינוך.

אין באמור בהחלטה זו כדי לפגוע בסמכויות משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה ורשות החדשנות.

13. אנרגיה –

א. להנחות את משרד האנרגיה ומשרד האוצר להקצות 1 מלש"ח כל אחד בפריסה שווה בשנים 2022-2023 למימון תכנון ויישום תכנית פעולה לאנרגיה מקיימת באשכול רשויות נגב מזרחי. התקציב יועבר ממשרד האנרגיה לאשכול רשויות הנגב המזרחי. התקציב יועבר לאשכול על פי תבחינים מקצועיים שייקבעו ובהתאם לעמידה באבני דרך.

ב. הממשלה רושמת לפנייה את הודעת משרד האנרגיה בדבר כוונתו לכלול את פרויקט קו 161 ערד-נווה זוהר דרך צומת חתרורים לאורך כביש 25 במסגרת הצוות להסרת חסמים המתכנס במשרד האנרגיה.

ג. להנחות את רשות מקרקעי ישראל, בשיתוף משרד האנרגיה ובתיאום עם מנהל התכנון, לבצע בדיקת היתכנות לאיתור שטח של מעל 750 דונם לפחות עבור פרויקט ייצור אנרגיה מתחדשת בשטחים המוניציפליים של רשויות ההחלטה ושיווקו במכרז.

14. **ניהול ההחלטה** - להנחות את מנכ"ל משרד ראש הממשלה ואת מנכ"לית משרד ראש הממשלה החליפי להקים צוות בראשותם, או בראשות נציגים מטעמם, בשיתוף מנכ"ל משרד הפנים, או נציג מטעמו, לצורך ליווי, מעקב, בקרה והסרת חסמים ויצירת שיתופי פעולה בין-משרדיים לטובת מימוש החלטת הממשלה. הצוות יזמן את נציגי המשרדים הרלוונטיים לפי העניין וכן יזמן דרך קבע נציג מרשויות ההחלטה. כמו כן, רשאים השרים, כל אחד לפי תחומי העיסוק של משרדו, וככל שימצאו לנכון, להסיט תקציבים ייעודיים בין סעיפים שונים של אותו המשרד המופיעים תחת אותו הפרק בהחלטה, וזאת בהסכמת אגף התקציבים במשרד האוצר ובהתאם לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985. הסטת תקציבים מסעיף זה או אחר בהחלטה תתבצע רק אם הוכח כי קיים קושי ממשי ליישם את הכללים המנויים בו. שיעור ההסטה, כאשר הוא עולה על שני מיליון ₪, לא יעלה על 50% מגובה התקציב המקורי.

מזכירות הממשלה

15. בהתאם לסעיף 40א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 ולצורך מימון פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף 40א לחוק האמור, יקצו משרדי הממשלה מתקציביהם את הסכומים המפורטים בהחלטה, כפי שיפורט להלן:

סעיף	משרד	תקציב 2022	תקציב 2023	תקציב 2024	תקציב 2025	תקציב 2026
1א	פנים	3.4	3.73	3.73	3.73	3.4
1א	מדע	0	0.33	0.33	0.33	0
1ב	רמ"י	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
1ב	בינוי ושיכון	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
1ה	בינוי ושיכון	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
1ו	בינוי ושיכון	0.66	0.66	0.66	0	0
1ו	אוצר	1	0	0	0	0
1ז	מערך הדיגיטל	0.6	0.6	0.6	0	0
1ח	פנים	0	1	1	1	1
1ח	אוצר	0	10	10	10	10
1ט	בט"פ	0.33	0.33	0.33	0.33	0.33
1ט	אוצר	0.27	0.27	0.27	0.27	0.27
2א	תיירות	0	5	5	0	0
2ג	תיירות	3.75	3.75	3.75	3.75	0
3	נגב גליל	1.33	1.33	1.33	0	0
4א	הקרן לשמירת הניקיון	0.5	1.75	1.75	1.75	1.75

מוזכירות הממשלה

1.25	1.25	1.25	1.25	0	הקרן לשטחים פתוחים	ב4
1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	הקרן לשטחים פתוחים	ג4
0	0	0	0	17.5	רשות המים	ד4
0	0	0	0	5	אוצר	ד4
3	3	3	3	3	תחבורה	ב5
1.6	1.6	1.6	1.6	1.6	תחבורה	ג5
1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	אוצר	ג5
1.6	1.6	1.6	1.6	1.6	תחבורה	ד5
2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	אוצר	ד5
0	0	0	9.5	0	חינוך	1.א6
0	0	0	7.2	0	נגב גליל	2.א6
1	1	1	0	0	חינוך	ב6
1	1	1	0	0	חינוך	ג6
1.47	1.47	1.47	1.47	1.47	אוצר	א7
0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	רווחה	ב7
0	0.66	0.66	0.66	0	רווחה	ג7
0	0.083	0.083	0.083	0	אוצר	ג7
0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	רווחה	ד7
0	0	0	0.5	0.5	רווחה	ה7
0	0	0	1	1	אוצר	ה7
0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	רווחה	ו7

מוזכירות הממשלה

0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	אוצר	7
1.2	1.2	1.2	1.2	0	כלכלה	8א
0.7	0.7	0.7	0.7	0	אוצר	8א
1	1	1	1	1	כלכלה	8ב
0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	אוצר	8ב
1.6	1.6	1.6	1.6	1.6	כלכלה	8ד
1	1	1	1	1	אוצר	8ד
1	1	1	1	1	כלכלה	8ה
0	0	3.33	3.33	3.33	נגב גליל	8ח
0	0	2.33	2.33	2.33	אוצר	8ח
0	0	0.75	0.75	0	נגב גליל	8ט
0	0	0	0.44	0	חקלאות	9א
0	0	0	0.5	0	חקלאות	9ב
0	0	0	0.5	0	אוצר	9ב
0	0	0	1.5	1.5	זרוע העבודה	10א
0	0	0	1.75	1.75	זרוע העבודה	10ב
3.2	3.2	3.2	3.2	3.2	זרוע העבודה	10ג
0.55	0.55	0.55	0.55	0.55	אוצר	10ג
0	0.5	0.5	0.5	0	נגב גליל	11א
0	0.68	0.68	0.68	0.68	שוויון חברתי	11ב
0	0	0	0.25	0.25	נגב גליל	11ג
0.5	0.5	0.5	0.5	0	מדע	12א

מזכירות הממשלה

0	0	0	0.5	0.5	אנרגיה	13א
0	0	0	0.5	0.5	אוצר	13א

עדיפות לאומית

החלטה זו מוגשת בין היתר בהתאם לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (להלן – החוק) בנושא עדיפות לאומית.

מדיניות פריסת האוכלוסייה של ממשלות ישראל כוללת ציפוף ערים ומרחבים אורבניים ועידוד ההתיישבות בפריפריה של המדינה. לפיכך, לאורך השנים ממקדת המדינה מאמץ בהרחבת יישובים עירוניים בצפון ובדרום המדינה.

החלטה זו באה בהמשך להחלטת ממשלה 625 מיום 14.11.2021, שעניינה אימוץ המלצות הצוות הבין-משרדי לאור העתקת מחנות צה"ל לנגב, שבה בין היתר הוכרזו יישובי הנגב כבעלי עדיפות לאומית. השיקולים שביסוד הכרזתם כאמור הם תכנון הפריסה של האוכלוסייה כאמור בסעיף 151(ב)(3) לחוק; מיקומו הגיאוגרפי של האזור או היישוב או המרחק שלו מריכוזי אוכלוסייה וממרכז הארץ, כאמור בסעיף 151(ב)(4) לחוק; והצורך בצמצום פערים בין האזור או היישוב לבין אזורים או יישובים אחרים או בין קבוצות אוכלוסייה תושבות האזור או היישוב לבין קבוצות אוכלוסייה אחרות כאמור בסעיף 151(ב)(5) לחוק.

יישובי הנגב לעניין החלטה 625 כוללים את כלל הרשויות המקומיות בנפת באר שבע של משרד הפנים, שהיא הנפה הפריפריאלית ביותר במחוז דרום, בהתאם למדד הפריפריאליות של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן – הלמ"ס), למעט יישובי עוטף עזה שבתחומי הנפה, והעיר אילת וחבל איילות. נפת באר-שבע כוללת כ-60% משטחה של המדינה (12,918 קמ"ר), אך מאכלסת רק כ-8% מהאוכלוסייה. צפיפות האוכלוסין לקמ"ר יבשתי בנפת באר שבע עומד על 59.5 נפשות לקמ"ר. זאת לעומת 445.7 נפשות לקמ"ר בנפת אשקלון, 1,396.4 נפשות לקמ"ר בנפת השרון, 2026.3 נפשות לקמ"ר בנפת חיפה, 328.5 נפשות לקמ"ר בנפת צפת ו-682.5 נפשות לקמ"ר בנפת עכו. יצוין כי הנפה היחידה שבה צפיפות האוכלוסין נמוכה מנפת באר-שבע היא נפת גולן (44.7 נפשות לקמ"ר), אשר בעניינה התקבלה החלטה ממשלה 864 מיום 26.12.21, שעניינה תכנית לעידוד צמיחה דמוגרפית בת קיימא ביישובי המועצה האזורית גולן וקצרין לשנים 2022-2025, שבה ניתן מענה לאכלוס נפת הגולן שהיא הנפה הפריפריאלית ביותר, ובנוסף החלטה

מספר 717 של הממשלה מיום 28.11.2021 בעניין תכנית להעצמה ולפיתוח כלכלי-חברתי ביישובים הדרוזיים ברמת הגולן לשנים 2021 עד 2023.

בבסיס החלטה 625, טמונה ההבנה כי מעבר למשמעויות הביטחוניות בהעתקת מחנות צה"ל לנגב, למעבר המחנות עשויה להיות השפעה על פיתוחו של הנגב, ובכוחו של המהלך להוות מנוף משמעותי לפיתוח האזור וצמיחתו. לפיכך, התקבלה ההחלטה 625 בשים לב למעגלי ההשפעה של מעבר מחנות צה"ל על הנגב והיישובים בסביבתם.

כמו כן, נקבעו בהחלטה "יישובי מטרסה", שהם אותם יישובים המצויים בטווח נסיעה יומית קצרה ממחנות צה"ל העתידיים לקום, ואשר נמצא שיש צורך לסייע להם לממש את הפוטנציאל הכלכלי הטמון בהעתקת מחנות צה"ל לסביבתם הקרובה, ובכלל זה לגידול הצפוי באוכלוסייה בהם לאור מעבר אנשי קבע ובכלל, וליצירת תמהיל ואיכות המגורים הרצויים.

הטיפול בפיתוחו של הנגב ובמשיכת אוכלוסייה אליו הוא טיפול רב שנתי ומערכתי שאינו מתמצה בהחלטה אחת. מטרת החלטה זו היא להמשיך וליישם את מדיניות פריסת האוכלוסייה של ממשלות ישראל ולסייע לרשויות המקומיות הפריפריאליות והחלשות ביותר בנפת באר שבע, אשר אינן חוות גידול אוכלוסייה משמעותי, לממש את פוטנציאל גידול האוכלוסייה הטמון בהן. בהתאם, קבוצת הייחוס בהחלטה זו היא הרשויות המקומיות בנפת באר שבע, כאשר בשלב הראשון נבחנו הנתונים בדבר צמיחת הרשויות וההגירה אליהן ונכללו רק אותם יישובים אשר לא הצליחו לצמוח באופן משמעותי בשנים האחרונות, כפי שיוסבר בהמשך הפרק. בשלב השני, מתוך הרשויות כאמור, נותרו הרשויות המקומיות שקיבלו את הציון הנמוך ביותר במדד משולב של איתנות פיננסית רשותי, פריפריאליות ומדד כלכלי-חברתי. מדד זה בא לשקף את מיקום הרשות במרחב, מצבה הכלכלי-פיננסי, והמצב החברתי-כלכלי של תושבי הרשויות, כפי שיוסבר בהמשך הפרק.

בהתבסס על שקלול הנתונים לעיל ביחס לכלל הרשויות בנפת באר שבע, בהחלטה זו מוצע לקבוע כי היישובים דימונה, ירוחם, ערד ומצפה רמון הם יישובים בעלי עדיפות לאומית, בהתבסס על שיקולים של תכנון פריסה האוכלוסייה (סעיף 151(ב)(3) לחוק), מיקומו הגאוגרפי של האזור או היישוב והמרחק שלו מריכוזי אוכלוסייה וממרכז הארץ (סעיף 151(ב)(4) לחוק), וחוסנו הכלכלי והחברתי של האזור או היישוב ורמת השירותים (סעיף 151(ב)(2)).

יצוין, כי היישובים דימונה, ערד וירוחם הוגדרו כ"יישובי מטרסה" בהחלטה 625. ליישוב ירוחם נקבעה גם תכנית רב שנתית בהחלטה 3741 מיום 15.4.2018, אשר במסגרתו ניתנה לו העדפה מיוחדת מבין כלל יישובי

המטרה. המטרה העיקרית של החלטה 625, הוא מימוש הפוטנציאל הכלכלי הטמון בהעסקת מחנות צה"ל ביישובי המטרה וסביבתם הקרובה, ובכלל זה לגידול הצפוי באוכלוסייה בהם והתבחינים שנקבעו בה כוללים התייחסות למרחק ממחנות צה"ל לצד תבחינים נוספים. כלי הסיוע לירוחם וליישובי המטרה האמורים בהחלטה 3741 ובהחלטה 625 מסתיימים בסוף שנת 2022.

החלטה זו היא החלטה רב שנתית שאמנם מתחילה בשנת 2022 אולם נמשכת עד לשנת 2026 והיא מתמקדת בעידוד צמיחה דמוגרפית ביישובי ההחלטה וסיוע להפיכתם לעוגן מרחבי אטרקטיבי שיספק שירותים גם לישובים החדשים שהממשלה אישרה לאחרונה את הקמתם (ראו למשל החלטה מס' 1325 מיום 27.3.2022 בעניין הקמת חבל התיישבות במרחב הנגב הצפוני - יישובי מבואות ערד), ומטבע הדברים יש חפיפה חלקית בין יישובי המטרה לבין רשויות ההחלטה. עם זאת לא ייווצר מצב שרשות תקבל סיוע באותו נושא במסגרת שתי ההחלטות במקביל, ובאופן מעשי כלי סיוע בהחלטה זו בתחומים שניתן בהם מענה בהחלטה 625 או בהחלטה 3741 יינתנו לרשויות ערד, דימונה וירוחם רק החל משנת 2023.

צמיחה דמוגרפית בנפת באר שבע

כאמור, מדיניות ממשלות ישראל כוללת ציפוף ערים ומרחבים אורבניים ועידוד ההתיישבות בפריפריה של המדינה. נפת באר-שבע כוללת כ-60% משטחה של המדינה (12,918 קמ"ר), אך מאכלסת רק כ-8% מהאוכלוסייה. גידול האוכלוסייה בנפת באר שבע לא התפרס באופן שווה על פני כל חלקיה. בהשוואה בין כל הרשויות המקומיות בנפת נגב ניתן למצוא רשויות כמו אופקים שאוכלוסייתה צמחה ב-22% בין השנים 2016-2022, ואת נתיבות ומ.א.רמת נגב, שאוכלוסייתן צמחה ב-24% כל אחת. לעומתן, ניתן למצוא רשויות מקומיות ששיעור הגידול בהן היה נמוך באופן משמעותי כגון דימונה שצמחה ב-7%, ומצפה רמון שאוכלוסייתו צמחה ב-1.3%, בין השנים 2016-2022. כמו כן, ניתן למצוא הלימה בין כמות האוכלוסייה שגדלה לשיעור הגידול בה. כך לדוגמא, גידול האוכלוסייה בנתיבות, אופקים ומית"ר (24%-10,157; 7,572 - 22%; 3,157 - 30% בהתאמה), לעומת ירוחם, ערד, דימונה ומצפה רמון (16%-1,734; 2,876 - 10%; 2,336 - 7%; 65 - 1.3% בהתאמה). יצוין, כי כמות האוכלוסייה שנוספה בכל אחת מהערים אופקים ונתיבות, גבוהה משמעותית מכמות האוכלוסייה שנוספה לעיר באר שבע בשנים 2016-2022 (5,613 תושבים).

כמו כן, קיימת הלימה בין הרשויות שאוכלוסייתן גדלה בצורה משמעותית לבין מאזן ההגירה אליהן (כמות התושבים החדשים שנוספו לרשות המקומית בניכוי מספר התושבים שעזבו את הרשות). כך לדוגמא, מאזן

ההגירה המצטבר בין השנים 2016-2022 של היישובים מית"ר, נתיבות ואופקים (2,182 ; 3,280 ; 3,104) גדול משמעותית ממאזן ההגירה ביישובים ירוחם (653), ערד (-192), דימונה (-500), מצפה רמון (-508).

לפיכך, בשלב הראשון נופו הרשויות המקומיות שגידול האוכלוסייה בהן היה גבוה מ-20% בין השנים 2016-2022.

יצוין כי יישובי הבדואים בנפה לא נכללו בבחינה האמורה לאור קיומה של החלטה רב שנתית מקבילה בעניינם, כפי שיפורט להלן.

בהתאם לאמור, הרשויות בנפת באר שבע שצמיחת האוכלוסייה בהן היתה נמוכה מ-20% בשנים האמורות הן (לפי סדר א-ב): אילת, מ.א. אשכול, באר שבע, מ.א. בני שמעון, דימונה, מ.א. הערבה התיכונה, ירוחם, להבים, מצפה רמון, מ.א. מרחבים, עומר, ערד, מ.א. שדות נגב, מ.א. תמר.

פריפריאליות, איתנות הרשות המקומית, ומדד כלכלי-חברתי

על מנת שהממשלה תוכל לרכז מאמץ ברשויות המקומיות שהכי נזקקות לכך, בהחלטה זו נבנה מדד המשקלל את המדדים הבאים: מדד הפריפריאליות, העוסק במיקום הרשות במרחב הגאוגרפי, מדד האיתנות הפיננסית של הרשות המקומית, העוסק במצבה הכלכלי של הרשות המקומית והמדד החברתי כלכלי, העוסק במצבה של האוכלוסייה המתגוררת ברשות. לכל אחד משלושת הפרמטרים האמורים ניתן משקל זהה.

מדד הפריפריאליות

מדד הפריפריאליות נערך על ידי הלמ"ס כשקלול של שני מרכיבים: נגישות פוטנציאלית שמבטאת את קרבת היישוב לכל אחד מכלל היישובים, משוקלל בגודל האוכלוסייה שלהם, כאשר גודל האוכלוסייה מעיד על עוצמת האפשרויות, הפעילויות והנכסים ביישוב. מרכיב זה מהווה שני שלישים ממשקל המדד; קרבה לגבול מחוז תל אביב, שמבטאת את המבנה המונוצנטרי של מדינת ישראל, כאשר מחוז תל אביב מהווה את המרכז הכלכלי והעסקי של המדינה. מרכיב זה מהווה שליש ממשקל המדד.

אפיון מיקומם הגאוגרפי של הרשויות המקומיות והאשכול, ביחס לריכוזי אוכלוסייה ומרכזי פעילות כלכלית בארץ, מאפשר השוואה בין אזורים שונים לפי פוטנציאל הפיתוח שלהם. ההשערה היא כי אזורים בעלי נגישות גבוהה למרכזי פעילות כלכלית יהיו יצרניים ותחרותיים יותר, ולכן גם אטרקטיביים יותר למשקיעים ולמהגרים פנים ארציים בהשוואה לאזורים מרוחקים ומבודדים.

מדד האיתנות הפיננסית

מדד האיתנות הפיננסית של הרשות המקומית נועד לשקף את מידת העצמאות הכלכלית של הרשות המקומית, ומסגולותה לספק שירותים ראויים לתושבים ועסקים בתחום שיפוטא. המדד מורכב מששה פרמטרים כלכליים מגוונים אשר משקפים צדדים שונים בבחינת האיתנות הפיננסית של הרשות המקומית. בצד ההכנסות - הכנסות עצמיות והכנסות לפי מודל מענק האיזון; צד ההוצאות - הוצאות אשר מהוות נטל על הרשות ללא קשר לפעילות השוטפת שלה; תקציב בלתי רגיל - מקורות הכנסה אשר מסייעים לרשות גמישות לפיתוח פרויקטים בתחום שיפוטא. להלן ששת הפרמטרים: מענק איזון לתושב; חיוב ארנונה לא למגורים לתושב; חיוב ארנונה למגורים לתושב; יתר עצמיות לתושב; הוצאות פנסיה לנפש היטלי השבחה לתושב.

המדד החברתי כלכלי

המדד החברתי כלכלי מאפיין את הרשויות המקומיות בישראל לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה בהן. המדד משמש כלי להשוואת הרמה החברתית-כלכלית של אוכלוסיית כל יחידה גיאוגרפית. המדד מבוסס על ניתוח של 16 משתנים מהתחומים האלה: דמוגרפיה, השכלה וחינוך, תעסוקה, אבטלה וגמלאות ורמת חיים, הכנסה כספית, רמת מינוע, תכונות דיוור.

על פי נתוני המדד המשוקלל נמצאה שונות בין הרשויות שנבדקו (שהן הרשויות בנפת באר שבע שבהן שיעור הצמיחה היה נמוך מ-20% כאמור). כך לדוגמא, הרשות המקומית להבים קיבלה במדד המשוקלל 7.33 נקודות, מ.א. תמר קיבלה 6.33, ובאר שבע ומ.א. הערבה התיכונה קיבלו 6.

לעומתן, הרשויות המקומיות ירוחם (4), מצפה רמון (4), ערד (3.67) ודימונה (3.67) קיבלו את הציונים הנמוכים ביותר.

יצוין כי הרשויות הבאות אחרי ארבעת הרשויות האמורות הן מ.א. אשכול ומ.א. שדות נגב, שכל אחת מהן קיבלה את הציון 4.67. אף שהשקלול האמור מתייחס לרשות בכללותה, חלק מהישובים בכל אחת מהרשויות הנ"ל הם יישובי עוטף עזה, ובמסגרת זו הרשות והישובים האמורים מקבלים הטבות במסגרת החלטת ממשלה מס' 566 מיום 22.11.2020. הניקוד המשוקלל של יתר הרשויות היה 5 (מ.א. מרחבים) ומעלה.

יצוין כי מדיניות פריסת האוכלוסייה של ממשלות ישראל הכוללת ציפוף ערים ומרחבים אורבניים ועידוד ההתיישבות בפריפריה של המדינה,

מעדיפה למקד את מאמציה בהרחבת יישובים עירוניים, גם לאור פוטנציאל קליטת התושבים הגדול משמעותית הקיים ביישובים עירוניים ביחס ליישובים הכפריים והקהילתיים, שכן היישובים הכפריים מוגבלים, ברוב המקרים, לעד 450 יחידות דיור ביישוב (בהתאם לתמ"א 35) וגם מאחר שהליכי המעבר למגורים ביישוב עירוני אמורים להיות מהירים יותר (היעדר ועדות קבלה).

מיקוד המאמץ בעידוד הצמיחה הדמוגרפית בדימונה, ירוחם, ערד, מצפה רמון, יכול להביא גם לחיזוק ולמימוש הפוטנציאל שלהן להפוך לעוגנים מרחביים שיהוו מרכז וצומת למתן שירותים מרחביים לכלל היישובים הסובבים אותם.

סיכומו של עניין זה, לאחר בחינת נתוני צמיחת הרשויות בנפת באר שבע וניפוי הרשויות אשר הצמיחה בהן בשנים 2016-2022 היתה גבוהה מ-20%, ובחינת שקלול מדד הפריפריאליות, מדד האיתנות הפיננסית של הרשות המקומית והמדד החברתי כלכלי של הרשויות הנותרות מעלה כי ארבעת הרשויות בעלות הציון הנמוך ביותר הן ארבעת הרשויות האורבניות (עירויות או מועצות מקומיות) שבנגב המזרחי, קרי ערד, דימונה, ירוחם ומצפה רמון, שהוגדרו בהתאם כרשויות ההחלטה לעניין החלטה זו.

הקמת יישובים חדשים בנגב

ביום 14.03.2022, התקבלה החלטת ממשלה בדבר הקמת יישוב עירוני חדש בעל צביון חרדי – כסיף שיוקם ליד העיר ערד, באזור צומת תל ערד, בסמיכות גאוגרפית לחבל התיישבות במרחב הנגב הצפוני - יישובי מבואות ערד, שהקמתו אושרה בהחלטת ממשלה מס' 1325 ביום 27.3.2022. כמו כן, אישרה הממשלה החלטה בעניין הקמת חבל התיישבות במרחב כביש 25 (באר שבע-דימונה). שני חבלי התיישבות מתוכננים אלו נמצאים בסמיכות ליישובי ההחלטה, וכך הצורך בחיזוק המרחב האורבני מתחדד על רקע ההחלטה בדבר הקמת חבלי התיישבות חדשים במרחב שכן חיזוק רשויות ההחלטה נדרש גם על מנת לסייע בהפיכתם לעוגנים מרחביים משמעותיים שיוכלו לספק שירותים אזוריים איכותיים וברי קיימא עבור תושבי היישובים החדשים. חיזוק רשויות ההחלטה ייצר גם את הכיסוי המרחבי הנדרש שיתמוך את הקמת היישובים החדשים, שיתקשו לקום ולשגשג בסביבה מוחלטת שאינה מספקת את השירותים המרחביים הדרושים. לפיכך רואה ממשלת ישראל צורך אף בחיזוק ההתיישבות הקיימת במרחב הנגב המזרחי לצד חיזוק ההתיישבות באמצעות ההחלטה בדבר הקמת יישובים חדשים.

תפקיד אשכול נגב מזרחי בהחלטה

בהחלטת הממשלה מס' 1371 מיום 10 באפריל 2022, בעניין "הגדרת יישובים ואזורים כבעלי עדיפות לאומית" (להלן – **מפת העדיפות הלאומית**) קבעה הממשלה כי איגודי ערים מסוג אשכול רשויות מקומיות, המוקמים לפי פרק א' לחוק איגודי ערים, התשט"ו-1955 (להלן: **אשכולות אזוריים**), יוכרו כבעלי עדיפות לאומית, וזאת באופן בלתי תלוי ונפרד מהמפה הכללית וממפת הפריפריה החברתית, והכל בהתאם להוראות פרק כ"ו לחוק ובראי היעדים הבאים: (א) פיתוח אזורי וקידום שיתופי פעולה בנושאים שונים בין הרשויות המקומיות החברות באשכול; (ב) הגדלת הצמיחה הכלכלית וצמצום פערי ההזדמנויות בין היישובים שבתוך האשכולות האזוריים. השיקולים המרכזיים שעל בסיסם עומדת מדיניות הממשלה לעידוד התאגדות מסוג אשכולות אזוריים מופיעים בפרק העדיפות הלאומית בהחלטת הממשלה בעניין זה. הוראה דומה נכללת במפת העדיפות הלאומית החדשה המובאת לאישור הממשלה במקביל להחלטה זו.

באופן כללי, האשכול האזורי מבוסס על התאגדות וולונטרית של רשויות שכנות שחברות יחד במטרה להביא להעלאת איכות החיים לתושב, תוך מיצוי ואיגום משאבים וקידום ראייה אזורית כוללת במגוון נושאים. עשייה במספר נושאים במקביל נועדה להבטיח הובלת מהלכים מערכתיים, כמו גם הצעת פתרונות משולבים לאתגרי הרשויות והאזור.

לצורך מימוש מטרותיו יפעל האשכול ל: (א) ייעול אספקת שירותים מוניציפליים על ידי איגום משאבים וניצול היתרון לגודל. (ב) הנגשת שירותים חדשים ומותאמים על ידי השגת ספי כניסה אזוריים. (ג) תכנון וניהול אזורי של תחומים מרחביים וחוצי גבולות מוניציפליים. (ד) פיתוח אזורי על ידי הובלה ותכלול של מהלכים אזוריים במגוון תחומים כלכליים, חברתיים וסביבתיים. (ה) חיזוק הלכידות האזורית באמצעות חתירה לצמצום פערים וטיפול מרחב החיים המשותפים בין הקהילות והרשויות השונות.

החלטה זו מייחדת את אשכול נגב מזרחי משאר האשכולות האזוריים על סמך הנתונים שיובאו להלן.

אשכול הנגב המזרחי ממוקם בנפת באר שבע ומונה 15 רשויות מקומיות - שתי ערים (דימונה, ערד), 8 מועצות מקומיות (חורה, ירוחם, כסיפה, מית"ר, מצפה רמון, ערערה בנגב, שגב שלום ותל שבע), ו-5 מועצות אזוריות (אל קסום, חבל אילות, נווה מדבר, ערבה תיכונה ורמת נגב). הפריסה הגאוגרפית של הרשויות המקומיות מייצרת רציפות מרחבית שחשובה לפיתוח האזור כולו.

על פי נתוני קובץ הישובים שפרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן – **הלמ"ס**) לשנת 2020, עמד מספר התושבים המתגוררים ביישובי האשכול על 225,351.

ממוצע הדירוג החברתי-כלכלי של הרשויות באשכול נגב מזרחי הוא הנמוך ביותר מבין האשכולות ועומד על 3.3 מתוך 10.

נכון לשנת 2021, בהתאם לנתוני הלמ"ס, **ממוצע הדירוג הפריפריאלי** של הרשויות המקומיות המרכיבות את אשכול הנגב המזרחי עומד על 2.08 מתוך 10, והוא הנמוך ביותר מבין האשכולות האזוריים.

הרציונל העיקרי לקידום רכיבי החלטה המיועדים לביצוע באמצעות האשכול טמון ביכולת לקדם פיתוח משמעותי בראיה אזורית, תוך התבססות על גבולות תפקודיים ולא מנהליים, רתימת הגורמים והכוחות הפועלים בשטח ממגוון מגזרים (ציבורי, עסקי ושלישי), וחשיבה תכנונית רב-תחומית ופורצת דרך על היתרונות היחסיים ומנועי הצמיחה המתאימים לאזור.

לצורך סנכרון בין החלטות הממשלה השונות החלות על רשויות שונות שחברות באשכול נגב מזרחי, ובהן ארבעת רשויות ההחלטה, ולצורך הצגת אסטרטגיה ותכנית עבודה מרחבית אחידה הרואה את מכלול האינטרסים במרחב, נדרשת גם כן מעורבותו הניהולית של האשכול המורכב כאמור מכל הרשויות הנמצאות במרחב.

כאמור, האשכול האזורי מבוסס על התאגדות וולונטרית של רשויות שכנות שחברות יחד במטרה להביא להעלאת איכות החיים לתושב, תוך מיצוי ואיגום משאבים וקידום ראייה אזורית כוללת במגוון נושאים.

כמו כן, על מנת למנף את כלי הסיוע והתקציבים שיינתנו בהחלטה זו ולמקסם את השפעתם, קיים צורך בגוף מרחבי מתכלל הרואה את התמונה הכוללת ומשקלל את מגוון האינטרסים במרחב.

לאור האמור, נכללים בהחלטה גם כלי סיוע המיועדים לאשכול נגב מזרחי, ומוצע לקבוע את האשכול כבעל עדיפות לאומית מבין כלל האשכולות האזוריים לאור היותו האשכול שהרשויות בו הן בעלות הדירוג הממוצע הנמוך ביותר הן במדד הכלכלי חברתי והן במדד הפריפריאליות, וזאת באופן שעולה בקנה אחד עם השיקול הקבוע בסעיף 151(ב)(2) לחוק, שעניינו חוסנו הכלכלי חברתי של האזור או היישוב ורמת השירותים בו, ועם השיקול הקבוע בסעיף 151(ב)(4) לחוק, שעניינו מיקומו הגאוגרפי של האזור או היישוב.

נתונים תומכים בדבר החוסן הכלכלי והחברתי של היישובים

בחירת רשויות ההחלטה נעשתה על בסיס התבחינים שפורטו לעיל, ובכלל זה שקלול שלושה מדדים המאפיינים את הרשויות ובהם המדד הכלכלי-חברתי. להשלמת התמונה יצוין כי הדירוג הכלכלי חברתי של הרשויות, הוא כדלקמן: מצפה רמון -3; ודימונה, ירוחם וערד -4. נתונים תומכים נוספים בהיבטי התעסוקה ברשויות מובאים גם כן להשלמת התמונה להלן.

הכנסה ממוצעת בחודש לעצמאים

רשויות ההחלטה ממוקמות במקומות הנמוכים ביותר בקרב הרשויות שנבחנו בנוגע לנתון של הכנסה ממוצעת בחודש לעצמאיים: ערד (7,826 ₪), ירוחם (8,921 ₪), מצפה רמון (9,665 ₪), דימונה (9,706 ₪). הרשות הבאה אחר כך היא נתיבות עם 9,807 ₪. החציון מקרב הרשויות שנבחנו הוא 11,338 ₪ (מתוך נתוני למ"ס לשנת 2019).

אחוז מקבלי דמי אבטלה

כל רשויות ההחלטה ממוקמות בשליש התחתון בנתון של אחוז מקבלי דמי אבטלה ביישוב, בקרב הרשויות שנבחנו. מצפה רמון (29.8%), ערד (29.2%), דימונה (25.2%), ירוחם (24.6%). החציון בקרב הרשויות שנבדקו הוא 21.1% (מתוך נתוני למ"ס לשנת 2019).

הרשויות הבדואיות בנפת באר שבע

נפת באר שבע כוללת את הרשויות הבדואיות – רהט, תל שבע, לקיה, כסייפה, ערערה בנגב, חורה, שגב שלום והמועצות האזוריות הבדואיות אל-קסום ונווה מדבר, שכולן נמצאות באשכול 1, והחלש ביותר, בדירוג החברתי כלכלי של הלמ"ס. בהחלטת ממשלה מס' 1279 מיום 14.03.22 שעניינה תכנית לפיתוח כלכלי חברתי בקרב האוכלוסייה הבדואית בנגב 2022-2026, נקבעו כלי סיוע שמטרתם, בין היתר, להביא לצמצום פערים בין האוכלוסייה הבדואית בנגב לבין כלל האוכלוסייה ולקידום שגשוגה ושילובה בחברה הישראלית, להביא לשיפור במצב הסוציו-אקונומי של החברה הבדואית ושילובה בתעסוקה ובכלכלה הישראלית, לחזק את הרשויות המקומיות של יישובי הבדואים בנגב בהיבט הכלכלי והארגוני ולהציבן כגורם מוביל בחברה הבדואית ולשפר את המענים החברתיים באמצעות חברה אזרחית משגשגת המייצרת מענים משלימים לפעולות הממשלה והשלטון המקומי. כלי הסיוע בהחלטה 1279 הותאמו לצרכיה ומאפייניה של האוכלוסייה הבדואית בנגב.

למרות התקציבים הרבים שיושקעו בתכנית החומש של הבדואים, היא תתקשה לעמוד ביעדיה אם אזורי התפקוד של האוכלוסייה הבדואית

ומעגלי ההשפעה הרחבים שלהם לא יפותחו וישתפרו גם כן. באותה מידה, היכולת להעצים ולחזק את יישובי ואוכלוסיית הנגב תלויים בהכרח בהצלחתה של תכנית החומש של הבדואים.

כלי הסיוע שיינתנו לאשכול רשויות נגב מזרחי ייכללו גם את הרשויות הבדואיות הנכללות בתחומו. עם זאת, לא ייוצר מצב שרשות תקבל סיוע באותו נושא במסגרת שתי ההחלטות במקביל. מעבר לכך, כלי הסיוע בהחלטה זו ובהחלטה 1279 צפויים להשפיע באופן עקיף אחת על השנייה.

מעבר צה"ל דרומה

בתאריך 14.11.21 אישרה הממשלה את המלצות הצוות הבין-משרדי לאור העתקת מחנות צה"ל לנגב (להלן: החלטה מס' 625). הגדרת יישובי הנגב בהחלטה כוללת את כל הרשויות המקומיות בנפת באר-שבע, למעט יישובי עוטף עזה, אילת וחבל אילות.

החלטה 625 כללה כלי סיוע משמעותיים לבאר שבע, על בסיס שיקולים מקצועיים המייחדים אותה מכלל הנגב. החלטה מס' 625 קבעה לעניין זה כי "באר-שבע היא הגרעין של המטרופולין וסביבו נבנה חלק משמעותי מהפעילות הכלכלית במחוז דרום. בתחומי באר-שבע מצוי גרעין משמעותי של שירותים אזוריים, ובכלל זה עוגני תעסוקה, עוגנים אקדמיים (אוניברסיטת בן-גוריון), שירותים ציבוריים (בית החולים סורוקה), מרכזים מסחריים גדולים, תשתיות לאומיות, ומרכזי פנאי, תרבות וספורט – המשרתים את אוכלוסיית המטרופולין כולה".

בהתאם, נקבע בהחלטה "לקדם מספר צעדי מדיניות לפיתוח הכלכלי של יישובי הנגב, אשר ימוקדו בבאר-שבע שבליבת המטרופולין. הצעדים המופעלים בבאר-שבע במסגרת ההחלטה נסמכים על שיקולים מקצועיים ונגזרים מאפיוני הפעילות, תרומתה הייחודית לפיתוח נפת באר-שבע, או קיומו של נכס בעל ייחודיות כלכלית משמעותית בתחום העיר באר שבע."

עם זאת, קובעת ההחלטה כי "בניגוד למטרופולינים אחרים - באזור באר-שבע כמעט שאין רצף בנוי בין העיר המרכזית לערי הסביבה, וחלק מן היישובים באזור אינם משתמשים בכל השירותים שמציעה באר-שבע."

כאמור, פיתוח המטרופולין של באר שבע לבדו, לא יספק את הכיסוי המרחבי הנדרש למתן שירותים שונים למרחב כולו.

כמו כן, הוגדרו בהחלטה 625 שבעה "יישובי המטרה", מתוכם שלושה יישובים (דימונה, ירוחם וערד) נכללים בהחלטה זו.

כאמור לעיל, החלטה זו מהווה נדבך נוסף ומשמעותי למאמצי הממשלה המתמשכים לפיתוח הנגב ולפריסה האוכלוסייה, והיא מתמקדת באותן רשויות אשר לא הצליחו לצמוח באופן משמעותי עד היום ואשר שקלול מדד הפריפריאליות, מדד האיתנות הפיננסית של הרשות המקומית והמדד החברתי כלכלי שלה היה נמוך יחסית ליתר הרשויות.

מרבית כלי הסיוע הניתנים בהחלטה זו לא ניתנים לדימונה, ירוחם וערד בהחלטה 625 (ולעניין ירוחם בהחלטה 625 או בהחלטה 3741). כלי הסיוע הניתנים בהחלטה 625 או בהחלטה 3741 והנכללים גם בהחלטה זו, כגון תגבור מענקי פיתוח, הקמת מאיץ עסקי, תגבור הכשרות מקצועיות, אירועי תרבות ופנאי ותגבור חינוך בלתי פורמלי, יינתנו באופן שלא תיווצר חפיפה בין ההחלטות על ציר הזמן. יצוין, כי היישובים אופקים ונתיבות הנכללים גם הם תחת ההגדרה "יישוב המטרה" מהווים עוגן אזורי במרחב הנגב המערבי וחווים תנופת צמיחה ובנייה מרשימה ביחס ליישובים בעלי כמות אוכלוסייה דומה באשכול נגב מזרחי. ניתן לראות מגמה זו בנתוני הגירה בקרב ישובי המטרה (למעט באר שבע), ניתן להבחין כי ישובי המטרה העירוניים באזור הנגב המערבי נהנים מנתוני הגירה חיובית גבוהים מאוד (11.20% בנתיבות בין השנים 2015-2019, ו-11.30% באופקים בין השנים 2015-2019, ראה תרשים מצורף). לעומתם, יישובי המטרה באזור הנגב המזרחי מאופיינים בנתוני הגירה נמוכים באופן מובהק, כאשר רק המועצה המקומית ירוחם נהנית משיעור הגירה חיובי (3.6% בין השנים 2015-2019) אך נמוך משמעותית לעומת אופקים ונתיבות, כאשר ערד ודימונה מציגות נתוני הגירה שליליים באותן שנים (1.7%- ו-2.7% בהתאמה).